

Sprawozdanie z działalności Komitetu Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie za rok 2016

Komitet Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie powstał w 1988 roku, jego siedzibą jest Muzeum Okręgowe w Tarnowie, Rynek 20-21. Celem Komitetu jest opieka nad zabytkami kultury żydowskiej na terenie byłej Galicji. Komitet ponadto popularyzuje wiedzę o historii i kulturze Żydów, dąży do zbliżenia między Polakami/chrześcijanami i Żydami, wspiera i organizuje przedsięwzięcia badawcze i naukowe związane z kulturą i zabytkami żydowskimi w byłej Galicji. Członkowie Zarządu pełnią funkcje bez wynagrodzenia.

Podobnie jak w latach poprzednich najważniejszym wydarzeniem organizowanym przez Komitet były coroczne (od 1996 r.) obchody Dni Pamięci Żydów Galicyjskich „Galicjaner Sztetl”.

W 2016 r. „Galicjaner Sztetl” odbywał się w dniach od 9 do 19 czerwca. Projekt współfinansowany był z budżetu Miasta Tarnowa (14 000 zł), Województwa Małopolskiego (5 000 zł) oraz Muzeum Okręgowe w Tarnowie (4000 zł). W ramach projektu odbyły się następujące wydarzenia:

Czwartek 9 czerwca:

- 12:00 Spotkanie modlitewne w Lesie Buczyna w Zbylitowskiej Górze, miejscu kaźni tarnowskich Żydów.
- 18:30 Wcielenie – wernisaż wystawy rysunków Yaacova Yaacobova z Izraela (Galeria BWA, Park Strzelecki).
- 20:30 Odświeżenie tablicy upamiętniającej rodzinę Kwadratsteinów – Rynek 3.
- 21:00 Pushkin Klezmer Band z Kijowa – koncert na Rynku w Tarnowie.

Fot. 1. Uroczystość w Zbylitowskiej Górze, 2016

Fot. 2. Pushkin Klezmer Band, Rynek w Tarnowie, 2016

Fot. 3. Claude Leon Gluck., Odślonięcie tablicy rodziny Kwadratsteinów Rynek 3, 2016

Piątek 10 czerwca:

- 17:00 Permeation-Przenikanie – wernisaż wystawy fotografii młodzieży z V LO im. Janusza Korczaka w Tarnowie i uczniów Harel High School spod Jerozolimy (Tarnowskie Centrum Kultury, Rynek 5).
- 19:00 Koncert Pushkin Klezmer Band z Kijowa - (Gminne Centrum Kultury w Żabnie).

Sobota 11 czerwca:

- 19:00 Projekcja filmu „Bruno Schulz 1892-1942“, (Muzeum, Rynek 3) – czas projekcji 57’.

Niedziela 12 czerwca:

- 11:00-13:00 Otwarta Brama Kirchołu – zwiedzanie z przewodnikiem żydowskiego cmentarza w Tarnowie.
- 21:00 Koncert pod Bimą: Icchak Horowitz z Krakowa.

Czwartek 16 czerwca:

- 21:00 Koncert pod Bimą: zespół Anashim z Bielska-Białej.

Niedziela 19 czerwca:

- 20.30 Spektakl pod Bimą: Henocho Levin „Jacobi i Leidental”, w wykonaniu aktorów z Teatru im. Ludwika Solskiego w Tarnowie.

I. Projekt edukacyjny MEZUZA:

Kontynuacja projektu rozpoczętego w marcu 2015 r. W 2016 r. zrealizowaliśmy następujące działania:

- „Porozmawiajmy o tolerancji” - 8 pogadanek na temat historii i kultury tarnowskich Żydów oraz tolerancji (dla uczniów w wieku 13 do 19 lat oraz studentów tarnowskiej PWSZ).
- „Było sobie miasto” – 17 zajęć dla dzieci w wieku od 6 do 13 lat dotyczących historii i kultury tarnowskich Żydów. W trakcie zajęć dzieci poznały najważniejsze zagadnienia związane z kulturą żydowską oraz historią tarnowskich Żydów, obejrzały prezentację multimedialną na ten temat oraz krótki film prezentujący życie Żydów w dawnej Galicji, następnie uczniowie kolorowali kolorowanki prezentujące zabytki kultury żydowskiej w Tarnowie.
- Spacer historyczny w formie gry miejskiej – 20 spacerów szlakiem tarnowskich Żydów (dla uczniów w wieku 13 do 19 lat oraz studentów tarnowskiej PWSZ).
- „Zapomniane archiwum” - „samoobsługowa” wystawa mobilna eksponująca archiwalia dotyczące historii tarnowskich Żydów. Wystawa została zaprezentowana w 12 miejscach (szkołach, bibliotekach oraz instytucjach kultury).
- Szkolenie z zakresu monitoringu mowy nienawiści w Internecie dla dwóch grup tarnowskiej młodzieży.
- Wycieczka dla wolontariuszy projektu MEZUZA szlakiem kultury żydowskiej w regionie.

Fot. 4. Zapomniane Archiwum (Mezuza) w Zespole Szkół Ekonomicznych w Tarnowie, 2016

II. Wyjazd do Norwegii jako bonus do projektu MEZUZA:

A. Bartosz, N. Gancarz, K. Jasiak – tydzień w styczniu.

III. Cmentarz w Tarnowie

- W ramach programów UE **Komitet otrzymał grant na *Renowację cmentarza żydowskiego w Tarnowie* w wysokości 2 224 000 zł (ok. 550 000 USD)**. Prace przy projekcie zaczną się w kwietniu 2017.
- W ramach zleceń finansowanych przez rodziny żydowskie na tarnowskim cmentarzu dokonano prac remontowych:
 - Remont nagrobka Jakuba Owide (kwatera J).
 - Remont nagrobka Josefa Taubenschlaga (kwatera J).
 - Umieszczenie tablicy na grobie Naftalego Synaja (kwatera B).
- Wycięto 3 stare drzewa od strony północnej.

Fot. 5. Odrestaurowany nagrobek Jakuba Owide, 2016

Fot. 6. Tablica poświęcona Naftalemu Synajowi, 2016

Fot. 7. Odremontowany nagrobek Josefa Taubenschlaga, 2016

IV. Inne cmentarze

- **Gorlice.** Zakończenie prac przy remoncie ohelu Halberstamów, finansowanych przez rebe Burecha Halberstama z NY.
- **Rzepiennik Biskupi.** Rozpoczęcie prac przy budowie nowego ogrodzenia cmentarza. Projekt finansowany przez Fundację Avoceinu (USA).
- **Jaśliska.** Pomoc przy przejęciu cmentarza przez gminę żydowską.

Fot. 9. Ohel w Gorlicach przed remontem

Fot. 8. Ohel w Gorlicach po remoncie, 2016

V. Inne działania

- **Międzynarodowy Tabor Pamięci Romów.** Projekt poświęcony pamięci zagłady Romów w czasie II wojny, realizowany wspólnie z tarnowskim Muzeum od 1996, (sfinansowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji – 15 000 zł), 30 lipca do 02 sierpnia 2016 r.
- **Zwierciadło.** Spektakl Teatru z Drohobycza (Ukraina) na motywach życia i twórczości Bruno Schulza (sfinansowany z grantu Miasta Tarnowa 5 800 zł), 06 września 2016.
- **Mezuza.** Film o żydowskich śladach w Tarnowie zrealizowany w ramach projektu Mezuza przez Bernadettę Cich (14 min: wersja polskojęzyczna: <https://www.youtube.com/watch?v=3AwQcTohbxU>; wersja z napisami angielskimi: <https://www.youtube.com/watch?v=q7ovoFll0Ec>; kilka pokazów w TVP3 Kraków i dostępność w Internecie).

Fot. 10. Międzynarodowy Tabor Pamięci Romów; Adam Bartosz przy wyremontowanym Pomniku Pamięci o Zagładzie Romów, 2016

VI. Zestawienie źródeł finansowania

Na realizację konkretnych zadań pozyskano fundusze: z grantów europejskich, ministerstw, samorządów oraz osób prywatnych. W sumie pozyskano:

- Europejski Obszar Gospodarczy (European Economical Area)-MEZUZA	180 000 zł
- Fundacja Avoseynu z USA – cmentarz w Rzepienniku Strzyżewskim	57 415 zł
- Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji	15 000 zł
- Województwo Małopolskie (samorząd)	5 000 zł
- Miasto Tarnów	19 800 zł
- Muzeum Okręgowe w Tarnowie	4 000 zł
- Friends of Jewish Heritage	4 888 zł
Razem	287 103 zł

Wymienione kwoty wydatkowano wyłącznie zgodnie z ich wskazaniem (granty), m.in. na realizację zadań edukacyjnych, Galicjaner Sztetl Małopolskiego, wyjazd do Norwegii w styczniu 2016, Tabor Pamięci Romów, ogrodzenie cmentarza w Rzepienniku.

Od osób prywatnych:

Wpłaty wpływały w różnej walucie, podaję w przeliczeniu na walutę polską.

Elizabeth Szancer	4 000 zł
Dan Oren	400 zł
Bogdan Niemiec	500 zł
Henryk Sommer	350 zł
Norman Liss	1 921 zł
Deanne Francken	185 zł

Razem

7 156 zł

Wymienione sumy wykorzystano do uzupełnienia potrzeb na zadania realizowane z grantów oraz na inne drobne cele (koszty przejazdów, drobne zakupy np. książek, materiałów biurowych zniczy pod pomnik, kwiaty, akcesoria do wystaw itp.).

Na koncie (31.12.2016) pozostało/brakuje:

- 7 600 zł (brak)

Wszystkim ofiarodawcom serdecznie dziękujemy i liczymy na kolejne wpłaty na naszą działalność.

Bank PEKAO S.A. O/Tarnów
30 1240 1910 1111 0000 0898 7484
SWIFT CODE: PKO PPLPW

Prezes Zarządu Adam Bartosz

Wiceprezysi: Jerry Bergman, Janusz Bogacz

Plan pracy na rok 2017

- 1. Rozpoczęcie prac przy renowacji cmentarza żydowskiego w Tarnowie (zakończenie 30 listopada 2018)**
- 2. Galicjaner Sztetl, 15-18 czerwca**
- 3. XVIII Międzynarodowy Tabor Pamięci Romów – lipiec**
- 4. Wykonanie ogrodzenia cmentarza w Rzepienniku Strzyżewskim – zakończenie w kwietniu**
- 5. Budowa schodów do ohelu na cmentarzu w Gorlicach.**